

Latvijas Zinātņu akadēmija

VIĻA PLŪDOŅA VĀRDBALVA 2023

DR.H.C.PHILOL. ILGONIS BĒRSONS

LZA Viļa Plūdoņa balva 2023. gadā piešķirta LZA Dr.h.c.philol. **Ilgonim Bērsonam** par ilggadīgiem nopelniem latviešu literatūras pētniecībā: par drosmīgu un pastāvīgu latviešu kultūras mantojuma aktualizēšanu, dibinot un vadot ikgadējo literatūras vēstures un kritikas krājumu "Varavīksne" (1967-1979), par latviešu rakstniecības totalitārisma apstākļos un represēto rakstnieku dzīves un daiļrades pētniecību, kā arī par oriģināliem enciklopēdiskiem segvārdu un segburtu pētījumiem (I-II sēj., 2014, 2016) un Kārļa Skalbes "Mūža rakstu" sastādīšanu (kopš 2001. gada, 9 sējumi).

Ilgonis Bērsons – literatūrzinātnieks, kritiķis, dzejnieks, Latvijas Zinātņu akadēmijas goda doktors – visu mūžu nodarbojies ar latviešu literatūras mantojuma pētniecību, kārtošānu un aktualizēšanu. Leonīda Breikša, Aleksandra Grīna, Jāņa Grota, Jāņa Jaunsudrabiņa, Kārļa Skalbes kopoto rakstu sastādītājs. Apcerējis Aspazijas, Friča Bārdas, Aleksandra Čaka, Linarda Laicena, Edvarta Virzas u. c. daiļradi, arī trimdas literatūru. Pētījis Talsu novada rakstniecību (Kārlis Dziļleja, Aleksandrs Pelēcis, Vilis Veldre u. c.). Rakstījis par literārās dzīves notikumiem Latvijas traģiskajos gados (1917, 1919, 1940, 1941, 1949), sastādījis staļinisma represēto rakstnieku un mākslinieku sarakstus (ar biogrāfiskām īsziņām), kārtojis Viktora Eglīša rehabilitēšanu.

Pētī latviešu rakstnieku segvārdus un segburtus. Vairāku literatūras mācību grāmatu un enciklopēdiju līdzautors, radiatoraidījumu ciklu veidotājs.

Strādājis Rakstnieku savienībā, Valsts izdevniecībā, laikrakstu un žurnālu redakcijās. Ilgonis Bērsons ir Atzinības krusta virsnieks (2005).

Vilis Plūdonis (1874–1940) – viens no latviešu dzejas reformatoriem un Eiropas klasisko tradīciju iedzīvinātājiem latviešu literatūrā. Izkopis balādes un poēmas žanru, dzejas formas un stila meistars, viens no izcilākajiem dabas liriķiem latviešu literatūrā, rakstījis patriotisko liriku, arī bērnu literatūras popularizētājs un izdevējs. Gandrīz 40 gadus strādājis par skolotāju gan lauku, gan Rīgas skolās; skolu vajadzībām sakārtojis hrestomātijas, izdevis mācību grāmatas. Balvu Latvijas Zinātņu akadēmija piešķir kopš 1996. gada par izciliem sasniegumiem latviešu literatūrzinātnē.